

References

1. Boyko O. D. *Ukrayina 1991–1995 rr.: tini mynuloho chy kontury maybutnoho: narysy z novitn'oyi istoriyi* / O. D. Boyko. – K.: Mahistr–S, 1996. – 207 s.
2. Hyrych I. *Chomu neobkhdno pereosmyslyuvaty mynule* / I. Hyrych, Yu. Shapoval. – Kyiv: KAS policy paper, 2010. – 45 s.
3. Hrytsak Ya. *Strasti za natsionalizmom: stara istoriya na novyy lad*. Eseyi / Yaroslav Hrytsak. – K.: Krytyka, 2011. – 352 s.
4. Kasyanov H. *Natsionalni istoriyi ta suchasna istoriohafiya: vyklyky ta nebezpeky pry napyssanni novoyi istoriyi Ukrayiny* / H. Kasyanov, O. Tolochko // *Ukrayinskyy istorychnyy zhurnal*. – 2012. – №6. – S.4–24.
5. Kasyanov G. *Ukraina 1991–2007: ocherki novejshey istorii* / G. Kasyanov. – Kiev: Nash chas, 2008. – 480 s.
6. Kravchenko V. *Ukrayina, Imperiya, Rosiya. Vybrani statyi z modernoyi istoriyi ta istoriohafiyyi* / V. Kravchenko. – Kyiv, 2011. – 544 s.
7. Kulyk V. *Ukrayinskyy natsionalizm u nezalezhnyy Ukrayini* / V. Kulyk. – Kyiv: Vydavnychyy dim «KM Academia», 1999. – 64 s.
8. *Kultura istorychnoyi pamyati: yevropeyskyy ta ukrayinskyy dosvid* / [Yu. Shapoval, L. Nahorna, O. Boyko ta in.]; za zahalnoyu redaktsiyeyu Yu. Shapovala. – Kyiv: IPIEND, 2013. – 600 s.
9. Mihalchenko N. *Ukraina razdelennaja v sebe: ot Leonidii k Viktorii*. – T. II / N. Mihalchenko, V. Andrushchenko. – Kiev: IPIJeNI, 2012. – 556 s.
10. *Nayvydatnishi ukrayintsi (Opytuvannya. Traven 2015)* // *Sotsiolohichna hrupa «Reytnb» [Elektronnyy resurs]*. – Rezhym dostupu: http://ratinggroup.com.ua/upload/files/RG_TOP_ukry_052015.pdf
11. *Nebozhenko V. S. Sotsialna napruzhenist i konflikty v ukrayinskomu suspilstvi* / V. S. Nebozhenko. – K.: Abrys, 1994. – 64 s.
12. Portnov A. V. *Uprazhnenija s istoriej po-ukrainski* / A. V. Portnov. – M.: OGI, Polit.ru, Memorial, 2010. – 224 s.
13. *Subtelnyy O. Ukrayina. Istoriya* / O. Subtelnyy. – K.: Lybid, 1993. – 720 s.
14. *1992: ostannyi prezident UNR peredaye Kravchuku kleynody* // *Istorychna pravda [Elektronnyy resurs]*. – Rezhym dostupu: <http://www.istpravda.com.ua/videos/2012/01/22/69657>. – (Nazva z ekranu).

Babka V. L., Assistant of the Department Political Sciences and Law, Nizhyn Gogol State University (Ukraine, Nizhyn), bvoll@yandex.ua

Politics of memory in the early years of Ukrainian independence

Processes of State building and role of historical memory in the first years of independence of Ukrainian were considered in the article.

Aim of the article is an investigation of the main areas of the politics of memory for implementation tasks of state building in the first years of independence of Ukrainian. It was done by analyzing the dynamics of the memorial actions and the scientific literature and with using systematic and comparative methods.

The tools of politics of memory were the national propaganda, changing school history education programs and the creation of a new memorial and symbolic space.

The legitimization of the idea of independence in the social consciousness was made by forming a symbolic connection with the period of the Cossacks and the Ukrainian People's Republic statehood. But de facto the succession of government institutions from the Soviet Union was kept.

Keywords: politics of memory, historical memory, history education, state building.

Бабка В. Л., ассистент кафедры политологии и права, Нежинский государственный университет им. Николая Гоголя (Украина, Нежин), bvoll@yandex.ua

Политика памяти в первые годы независимости Украины

Рассмотрены процессы государственного строительства и роль исторической памяти в первые годы независимости Украины.

Целью статьи является изучение основных направлений осуществления политики памяти для реализации задач государства первых лет независимости. Это было сделано на основе анализа динамики мемориальных акций и научной литературы, с использованием системного и сравнительного методов.

Инструментами политики памяти были национальная пропаганда, изменение программы школьного исторического образования и создания нового мемориально-символического пространства.

Легитимация идеи независимости в общественном сознании происходила путем формирования символической связи с периодом казачества и государственностью Украинской народной республики. При этом сохранялась фактическая преемственность институтов власти от УССР.

Ключевые слова: политика памяти, историческая память, историческое образование, государственное строительство.

* * *

УДК 321.01

Висоцький О. Ю., доктор політичних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара (Україна, Дніпро), vysalek@gmail.com

Лук'яненко А. П., бакалавр за спеціальністю «Міжнародна інформація», випускниця, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара (Україна, Дніпро), LAF13@i.ua

ОБРАЗ УКРАЇНИ В ДЗЕРКАЛІ АМЕРИКАНСЬКИХ МЕДІА: ОСОБЛИВОСТІ ПОЗИТИВНОГО ТА НЕГАТИВНОГО ПОЗИЦІОНУВАННЯ

Мета статті полягає в тому, щоб визначити специфіку позитивного та негативного позиціонування образу України в засобах масової інформації США у 2013–2015 рр.

Методологічною основою дослідження став контент-аналіз, сутність якого полягає у перекладі масової текстової інформації в кількісні показники з подальшою статистичною їх обробкою.

Серед результатів дослідження слід відзначити такі. Було з'ясовано, що позитивне віддзеркалення образу України в якійсь пресі США в основному було пов'язане із активізацією громадянського суспільства та здатністю політичного керівництва України йти на поступки та прислухатися до думки впливової міжнародної спільноти. Була обґрунтована думка, що змінення позитивного образу України в американській пресі визначалося тим, наскільки події в Україні відповідали американським цінностям. Була висунута теза, що позитивне сприйняття України американцями багато в чому залежить від того, як будуть розумітися вчинки українських політиків та реакції на них громадян України через призму американського ціннісно-нормативного сприйняття.

Ключові слова: образ, позиціонування, американські медіа, світова громадська думка, Україна, криза, російська агресія, майбутнє.

В світовому інформаційному просторі американські медіа відіграють важливу роль та є одним з провідних джерел новин та інформації для інших держав. Тому проблема позиціонування образу України в американських ЗМІ є вкрай значущою в контексті зміцнення авторитету української держави на міжнародній арені. Сьогодні в умовах інформаційного протистояння з російською пропагандою актуальним є те, як західні партнери України сприймають її правлячу верхівку, політику та перспективи взаємодії з нею. У концентрованому вигляді ставлення до Української держави «західного світу» багато в чому визначається позитивним та негативним позиціонуванням її образу в американських медіа.

Особливості позитивного та негативного позиціонування образу Української держави в американських медіа не знайшли належного й цілісного відображення в науковій літературі. Окремі аспекти проблеми осмислювалися такими науковцями як Н. Хазратова, Т. Пашукова (психологічні виміри образу держави), Г. Почепцов, В. Бебик, Є. Макаренко, Є. Тихомірова, О. Бойко, І. Слісаренко (комунікативні виміри), К. Боудінг, Г. Ніколсон, О. Холсті, Р. Джервіс, Дж. Ньюман, Е. Семпсон, Ф. Джекінз, Т. Конноллі, Л. Біч, К. Дойч, М. Олсон, Дж. Най-мол., А. Вендт, І. Нойманн (структурно-функціональні аспекти побудови образу держави, міждержавна іміджова політика). Окремі положення праць згаданих науковців стали теоретико-методологічною основою нашого дослідження. Разом з тим, можна констатувати в цілому недостатнє вивчення специфіки позиціонування образу України в американських медіа в останні роки.

Виходячи з вищезазначеного, *мета статті* – визначити специфіку позитивного та негативного позиціонування образу України в засобах масової інформації США у 2013–2015 рр.

Джерельною основою дослідження стали 50 статей із розділу «думки і коментарі», де згадувалася Україна, за період з 2013 по 2015 рр. До досліджуваних видань потрапили такі американські медіа першої величини як The Wall Street Journal, The Washington Post та The New York Times. Газети The Washington Post та The New York Times представляють ліволіберальну частину населення США, а The Wall Street Journal відрізняється консервативною спрямованістю. Всі ці видання є досить впливовими у США та мають широку аудиторію.

Загалом, кількість статей, в яких фігурує Україна, є надзвичайно великою. Наприклад, в Інтернет-версії видання The Washington Post кількість статей, де згадується Україна у розділі «блоги та дискусії», дорівнює 2310, у The New York Times – 720 статей, у The Wall Street Journal – 894. Виходячи з цього, було прийняте рішення досліджувати динаміку образу України, виділивши п'ять основних категорій, які мали найбільше значення, а саме: економічна сфера, політична (внутрішня політика), міжнародні відносини, Революція Гідності та військове протистояння із Росією. Кожна з цих категорій має певну кількість суб'єктів (слів-маркерів), за якими був проведений кількісний та якісний аналіз матеріалу. У ході дослідження було виявлено 33 найчастіше повторюваних слів за 3 роки: Україна (Ukraine), Росія (Russia), президент (President), уряд (government), Порошенко (Poroshenko), протестувальники (protesters), криза (crisis), конфлікт (conflict), обстріл/вогонь (fire), поліція (police), асоціація (union), лідери (leaders), сепаратисти (separatists), військовий (military), угода (agreement), Європа (Europe), протести (protests), Путін (Putin), корупція (corruption), санкції (sanctions), мир (peace), опозиція (opposition), війська (troops), Янукович (Yanukovich), Крим (Crimea), боротьба (fighting), борг (debt), буферний (buffer), безпека (security), Москва (Moscow), повстанці (rebels), Донецьк (Donetsk), проблема (problem). Серед них було виявлено лише 3 позитивних: угода (agreement), асоціація (union) та мир (peace).

Окрім кількості суб'єктів-прообразів, слід також звернути увагу на стрімкий приріст присвячених Україні аналітичних статей в розділі «думки і коментарі» (див. табл.).

Таблиця

Назва видання	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
<i>The Washington Post</i>	90	1520	550	180
<i>The New York Times</i>	47	473	136	14
<i>The Wall Street journal</i>	25	745	106	18

Як бачимо, українська тема більш за все висвітлюється виданням The Washington Post (загальна кількість статей – 2340), наступним було The Wall Street Journal – 894 та останнім The New York Times – 670.

Найбільш популярними темами в категорії міжнародні відносини були: Україна–Росія, Україна–ЄС, Україна–США та підписання угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Найбільш згадуваними особами є Петро Порошенко, Віктор Янукович, Юлія Тимошенко, Віталій Кличко та Арсеній Яценюк. Слід звернути увагу, що американські журналісти на початку військового конфлікту з Росією вживали термін «повстанці» (rebels), а потім почали вживати слово

«сепаратисти» та словосполучення «російські військові» щодо конфлікту на Донбасі та анексії Криму.

Основною темою статті у The Wall Street Journal, що вийшла 5 вересня 2014 року під назвою «Ukraine Signs Cease-Fire With Pro-Russia Rebels», було підписання договору із проросійськими сепаратистами про припинення вогню на сході України. Основними суб'єктами-прообразами виступили «повстанці», «сепаратисти», Порошенко, «обстріли», «військові», Путін, Крим, «криза» та «боротьба». У статті стверджувалося, що «криза призвела відносини між Москвою і Заходом до найнижчого рівня з часів холодної війни. Україна скоїла вдали наступ на повстанців в останні місяці, але її армія була розбита важкими озброєннями російських військ в серпні – але Росія заперечує це» [12].

У The Washington Post побачила світ серія статей, що надавали історичні, географічні та політичні факти про Україну. Перша з них – це стаття під назвою «What you need to know about Ukraine» від 18 лютого 2014 року, тобто яка вийшла за 2 дні до того, як було розстріляно протестувальників на Майдані Незалежності. Автори виділяють факти, що необхідно знати про Україну та протести, щоб розібратися в ситуації, також автори відмічають велику роль соціальних мереж у проведенні акції протесту. Ключовими словами статті стали: «протестувальники», «уряд» та «президент». З одного боку в цій статті Україна поставала, як країна, народ якої був поділений навпіл, а з іншої – як країна, народ якої мав волю та насагу боротися проти корумпованої злочинної системи [17].

19 лютого 2015 року у The Wall Street Journal була опублікована стаття під назвою «Leaders Agree to Push Forward With Ukraine Cease-Fire». Основною її темою були Мінські угоди від 12 лютого, підписані лідерами Німеччини, Франції, України та Росії у форматі «нормандської четвірки» та контактною групою, що складається з представників самопроголошених республік з метою деескалації збройного конфлікту. Ключові слова: «лідери», «сепаратисти» та «угода». На нашу думку, ця стаття мала позитивний вплив на формування образу України, адже показувала її як країну, що готова йти на компроміси заради припинення кровопролиття [9].

У The New York Times був опублікований запис дебатов з приводу надання Україні летальної зброї під назвою «Debate on Arming Ukraine Fractures Washington Think Tank». Президент інституту Брукліну, одного з найпрестижніших центрів дослідження, Струоб Телботт, і один з його дослідників, Стівен Пайфер приєдналися до ще шістьох осіб, пов'язаних із національною безпекою, закликаючи адміністрацію президента Обами поставити зброю в Україну. Але інші вчені піддали цю ідею жорсткій критиці. Зокрема, Джереми Шапіро, колишній співробітник Державного департаменту, який працює в університеті Брукліну, написав, що це «призведе лише до подальшого насильства і нестабільності, і, можливо, до небезпечної конфронтації» [1]. Як бачимо, американська наукова думка продемонструвала щодо України здебільшого стриманий підхід, що відобразилося на політичних рішеннях США.

Зазначимо, що здебільшого матеріали про Україну в американській пресі швидше сприяють формуванню негативного образу нашої держави у зарубіжній громадській думці, ніж позитивного. Про це свідчить перенасиченість негативними термінами та словами

статей, що присвячені ситуації в Українській державі, яка знаходиться в епіцентрі проблем, конфліктів та страждає від економічної кризи та корупції.

В досліджуваних статтях було виявлено 17 негативних суб'єктів–прообразів: протестувальники (protesters), криза (crisis), конфлікт (conflict), обстріл/вогонь (fire), поліція (police), буферний (buffer), військовий (military), сепаратисти (separatists), протести (protests), збройні сили (forces), корупція (corruption), санкції (sanctions), війська (troops), боротьба (fighting), борг (debt), повстанці (rebels) та проблема (problem).

Основними темами, що осмислювалися в американській пресі в 2013 році, були підготовка до підписання договору про асоціацію з ЄС та початок Революції гідності. Основними суб'єктами–прообразами даного періоду були лідери опозиції Арсеній Яценюк, Віталій Кличко, Олег Тягнибок; Юлія Тимошенко, а також Віктор Янукович, терміни «уряд», «протести», «протестувальники», «борг», «криза», «поліція» та «угода».

Одна із статей у The Wall Street Journal від 30 серпня 2013 р. під назвою «EU Enlargement Czar Meets Divisive Ukraine Opposition Leader» містила інформацію про одного з лідерів опозиції Олега Тягнибока, який був звинувачений у антисемітизмі та гомофобії. Зокрема, у статті знаходимо подив щодо того, як могли лідери опозиції співробітничати із носієм не прийнятних для західної політичної думки цінностей нетерпимості. «Питання про те, як ставитися до прозахідної, антиросійської партії «Свобода», не нове ні для української опозиції, ні для Європейського союзу. Члени Європарламенту раніше критикували Тягнибока і поцікавилися, чому Яценюк і Кличко працювали з ним» [2]. Саме згадування гомофобії, антисемітизму та нетерпимості в контексті аналізу українського політикуму є вбивчим для образу України, адже США є толерантною країною і такі факти про члена опозиції безумовно погіршують образ України.

У The Wall Street Journal від 17 грудня 2013 р. була опублікована стаття під назвою «Bonds Rally as Russia Backs Ukraine», в якій автор аналізував зв'язок демонстрацій протестувальників із пропозицією Росії позичити Україні \$15 млрд. Стаття позиціонувала Україну як економічно нестабільну, залежну від інших та слабку країну, тим самим негативно впливаючи на її образ. «Ціни на акції злетіли у другій половині дня, після повідомлення про те, що Росія погодилася кредитувати Україну за рахунок покупки нових цінних паперів і пропонуючи їй нижчу ціну на імпортований газ. Угода фінансування від Росії дає Україні можливість в подальшому повернути кошти інвесторам і уникнути дефолту». «За допомогою цих грошей, – стверджував автор статті, – Україна буде врятована до початку 2015 року, виграє час і, принаймні, дасть шанс Віктору Януковичу бути переобраним» [5].

10 грудня 2013 року у виданні The Washington Post вийшла стаття під назвою «Ukraine's riot police make moves against protesters», в якій описувались жорстокі побиття людей співробітниками міліції. Ключовими словами в ній були: «поліція», «протестувальники» та Віктор Янукович. Той факт, що в центрі столиці європейської країни були побиті мирні протестувальники, погано вплинуло на образ країни, сформувало негативне сприйняття чинного на той момент в Україні режиму, але викликало співчуття до страждалих громадян, що прагнули свободи та демократії [7].

Негативний вплив на сприйняття політичного режиму в Україні західною громадськістю також справила стаття «The big names behind Ukraine's protests» у The Washington Post від 8 грудня 2013 року. В ній стверджувалося, що В. Кличко та ув'язнена Ю. Тимошенко виступили проти політики режиму В. Януковича щодо невіддання угоди з ЄС про асоціацію [6].

Дуже цікавою виявилася стаття «Why are people protesting in Ukraine? Providing historical context», яка вийшла 19 грудня 2013 року у The Washington Post. В ній грудневі події 2013 р. в Україні автор намагався осмислити під кутом зору західних демократичних цінностей, стверджуючи, що необхідний національний діалог про політичні, економічні та культурні устремління України, що важливо відділяти виправдане суспільне невдоволення та злість на режим від більш складної та делікатної проблеми майбутнього України, яка може бути вирішена у ході загальнонаціонального обговорення, в якій братимуть участь всі регіони країни [13].

У цілому відзначимо, що у грудні 2013 р. інтерес до України в західній пресі зріс. До цього часу статті, в яких фігурувала Україна, з'являлись вкрай нечасто та у набагато меншій кількості. Такі назви статей як «Що потрібно знати про Україну», «5 фактів про Україну» свідчили, що більша частина американської публіки потребувала більшої інформації про Україну та не мала відповідних знань. З цього можна зробити висновок, що образ України став більше притягати увагу американської та західної громадськості в цілому, але сприймався неоднозначно, переважно у негативному контексті, про що свідчить співвідношення кількості негативних суб'єктів–прообразів до позитивних.

В 2014 році Україна ні на день не випадала з інформаційного простору провідної преси США, про свідчить кількість матеріалів в американській пресі, присвячених Україні. Зокрема, кількість статей про Україну у 2014 р. у The Washington Post складала 1520, у The Wall Street Journal – 745, а у The New York Times – 473. Уся увага преси була прикута до подій на Євромайдані, анексії Криму та до вторгнення Росії на сході України. При цьому події на Донбасі висвітлювалися більше, ніж анексія Криму.

Основними суб'єктами–прообразами у 2015 р. були Петро Порошенко, Путін, «санкції», «повстанці», «сепаратисти», «обстріли», «військові», «Крим», «Донецьк» та «Росія».

Одразу після перемоги Петра Порошенка на президентських виборах (26 травня 2014 року) у The Wall Street Journal вийшла стаття під назвою «Ukraine's Poroshenko Faces Economic Challenges After Election Victory». У статті стверджувалося, що Україна знаходиться в скрутному становищі і залежить від багатьох акторів міжнародних відносин, включаючи ЄС, Росію та МВФ [15]. У цілому, стаття позиціонувала Україну як пасивний об'єкт міжнародних відносин, сферу зіткнення інтересів Росії та Заходу. У руслі американських цінностей ситуація з Україною сприймалася переважно негативно, але одночасно, у контексті агресивних дій Росії, як складова американських національних інтересів. Іншими словами, українська ситуація стала своєрідним викликом для зовнішньої стратегічної політики США.

Ще більше мобілізувала американську громадську думку на підтримку нової стратегії США на міжнародній

арені стаття «The not-very-nice things U.S. officials used to say about Ukraine's new president» у *The Washington Post* від 29 травня 2014 р. Стаття відображала скептичну точку зору на можливості України вийти з кризи одразу після виборів нового президента, якого привітали з перемогою американський президент Б. Обама та верховний представник Європейського союзу у закордонних справах і політиці безпеки К. Ештон. П. Порошенко описувався в статті як «знеславлений олігарх», який ще у 2006 р. «був заплямований небезпідставними звинувачуваннями в корупції» [14]. У цілому, стаття піддавала сумніву реальну політичну вагу П. Порошенка, чесність будівництва його бізнес-імперії та політичної кар'єри загалом. Тому, безумовно, вона негативно вплинула на формування образу України в світі.

30 липня 2014 року у *The Wall Street Journal* вийшло інтерв'ю Міністра закордонних справ України Павла Клімкіна, де він окреслив основні проблеми України як країни-жертви агресивної політики Росії на міжнародній арені. Безумовно, мета інтерв'ю П. Клімкіна полягала в тому, щоб отримати фінансову допомогу від США та інших західних країн [16]. Тут можна говорити про застосування керівником українського зовнішньополітичного відомства технології, що відома як трикутник С. Карпмана. Ця технологія відводить США роль спасителя-героя, який має допомогти жертві-Україні у протистоянні з агресором-катом Росією. При цьому санкції Заходу проти Росії як раз можуть розглядатися у контексті реалізації цієї технології.

Симптоматично, що для американської преси було властивим бачити причини конфлікту України та Росії більше у прагненні громадянства першої до демократичного перетворення суспільства, ніж у різних цивілізаційних орієнтаціях цих країн. Так, у статті «Russia vs. Ukraine: A clash of brothers, not cultures» у *The Washington Post* від 4 березня 2014 р. стверджувалося, що керівництво Росії побоювалося, що демократичні перетворення в Україні можуть стати прикладом для російських громадян (культурно схожих, за думкою автора статті), що більше не захотять миритися з авторитарним та корумпованим режимом [11].

Цікаво, що навіть досить негативні матеріали про Україну в американській пресі сприяли посиленню її значущості в світовому інформаційному полі. У статті «Two important facts about Ukraine» у *The Washington Post* від 15 серпня 2014 р. стверджувалося, що, відповідно до опитувань, лише 16% американців знали географічне розташування України [3]. Відштовхуючись від цього, американська преса намагалася проінформувати своїх споживачів про географічні та історичні особливості становища України, формуючи її образ як незалежної країни, що має свою історію, традиції, демократичні прагнення, та яка стала жертвою агресивної політики Росії, що порушила міжнародне право.

Образ Росії як агресора стає однією із призм, через яку сприймається образ України, звичайно, як жертви, але, одночасно, як країни, що потребує підтримки Заходу в її прагненні до свободи. У цьому руслі слід розглядати і статтю у *The Washington Post* під назвою «Will the Malaysia Airlines crash de-escalate the Ukraine crisis?», що присвячувалася катастрофі літака Boeing 777, що був збитий російським ЗРК «Бук» 17 липня 2014 року над Донецькою областю. У статті стверджувалося, що втрата

літака Малайзійських авіаліній повинна підштовхнути європейські країни посилити санкції проти Росії» [10].

У порівнянні з 2013 р., в 2014 р. інформаційних матеріалів щодо України у провідних виданнях Сполучених Штатів з'являлося в 10 разів більше. Кожного дня виходила мінімум 1 аналітична стаття, не говорячи вже про новинну стрічку, де новини про Україну оновлювалися майже щогодини. Основними темами, що висвітлювалися в американській пресі, були протести на Євромайдані, анексія Криму, вторгнення Росії на Донбас, санкції проти Росії, можлива федералізація України, збиття літака рейсу МН17 та роль соціальних мереж у революції та інших подіях в Україні.

У 2015 році кількість інформаційних матеріалів про Україну в американських виданнях зменшилася у 3–4 рази. Причинами цього було те, що, по-перше, радикальних змін у ході військового конфлікту на Донбасі не відбувалося; по-друге, не змінилася агресивна політика Росії щодо України; по-третє, з'явилися нові теми, які привернули більшу увагу світової громадськості; по-четверте, спостерігалася певна інформаційна втомленість від повідомлень про ситуацію з Україною.

Вельми характерною для американських медіа була ідея принципової нерозв'язності української проблеми найближчим часом. У 2015 році у *The Washington Post* вийшла серія статей про те, чи може Україна стати нейтральною буферною державою між НАТО та Росією. Перша з них була опублікована 10 лютого 2015 року під назвою «Why Ukraine cannot be a buffer state» [4]. Інша стаття цієї серії була опублікована 13 липня 2015 року та мала назву «Yes, Ukraine is still in crisis. Would becoming a 'buffer state' help?» [18]. У цих матеріалах стверджувалося, що Україна є одним із основних стратегічних інтересів Росії, яка не відмовитися від них, незалежно від того, якими будуть витрати. Тому як посилення України через надання їй зброї, так і послаблення Росії через посилення санкцій не дасть результатів. «Суть цієї війни не здобуття перемоги. Річ у тому, щоб запобігти появі чогось схожого на процвітаючу, європейську Україну, тому що така держава представлятиме ідеологічну загрозу путінізму. За такою логікою, навіть припинення вогню за посередництва Німеччини не принесе «мир», а тільки так званий заморожений конфлікт» [4]. Разом з тим, прагнення зробити Україну буферною державою між Заходом та Росією, неприєднаною до жодної зі сторін, також не має особливих перспектив та ставить Захід перед проблемою продовження конфлікту з Росією [18]. Як бачимо, США та Захід в цілому демонструє певну стратегічну розгубленість щодо вирішення проблеми з Україною. З одного боку, радикальні заходи Заходу щодо допомоги Україні (зокрема, зброєю) можуть спровокувати Росію на більшу військову активність на її території, з іншого боку, постійний конфлікт на Донбасі може мати неконтрольовані наслідки для внутрішньополітичної ситуації в Україні та стати постійною загрозою для європейської безпеки. У будь-якому разі, образ України, що склався завдяки американським медіа, це образ країни, яка приречена на довгу боротьбу за власний суверенітет, але з неясними перспективами.

Показова у вищезазначеному сенсі була стаття «As Ukraine enters 2016, peace remains elusive», що вийшла 31 грудня 2015 р. у *The Washington Post*. Напередодні 2016 р. американському читачу нагадали, що військовий

конфлікт в Україні триває, не дивлячись на всі спроби міжнародної спільноти вирішити його. «Незважаючи на режим припинення вогню, що був запроваджений у лютому 2015 р., та очікування його остаточної реалізації до початку 2016 р., перспектива настання миру в Україні залишається примарною», – стверджувалося у статті. «Війна на сході країни між урядовими військами і підтримуваними Росією сепаратистами, періодичні затишшя між бойовими діями, – все це залишається практично незмінним. Відповідно до звіту Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини, опублікованому в грудні 2015 р., кількість жертв в Україні сягнула 28,000 з початку війни, в тому числі понад 9000 осіб загинули. Крім вбитих і поранених, понад 1,5 мільйона осіб стали внутрішньо переміщеними в результаті конфлікту» [8]. З огляду на наведену у статті статистику, не важко уявити, що образ України у США дедалі більше стверджується як образ країни-жертви, яка внаслідок російської агресії втратила частину своїх територій, зіткнулася з хаосом в усіх сферах життя, включаючи політичну та економічну сфери.

Висновки. Отже, основними темами, що висвітлювались в американській пресі протягом 2013–2015 рр., були: підготовка до підписання договору про асоціацію з ЄС, Революція гідності (Євромайдан), анексія Криму, вторгнення Росії на Донбас, санкції проти Росії, економічна криза, можлива федералізація України, збиття літака рейсу МН17, роль соціальних мереж у революції та інших подіях в Україні, можливість України стати нейтральною буферною державою та заморожений конфлікт на Донбасі. Дані контент-аналізу свідчать, що кількість негативних суб'єктів-прообразів превалює над кількістю позитивних, отже, можна зробити висновок, що образ України в американських медіа погіршився за три роки. Одночасно із цим, інтерес до України сильно зріс у зазначений період, але не через досягнення країни в економічному розвитку чи вдале проведення реформ, а через деструктивні події, що тягнуть за собою нестабільність в інших сферах суспільного життя. Нажаль, в дзеркалі провідних медіа США Україна переважно має образ корумпованої, економічно та політично слабкої, а також фінансово залежної держави, зокрема, від впливових міжнародних акторів.

Статей, у яких позитивно подається образ України в зазначений період, з'явилося не дуже багато. Особливо, якщо порівнювати їх із значною кількістю аналітичних матеріалів, що негативно віддзеркалюють образ країни. Позитивне віддзеркалення образу України в якісній пресі США в основному було пов'язане із активізацією громадянського суспільства та здатністю політичного керівництва України йти на поступки та прислухатися до думки впливової міжнародної спільноти. Як бачимо, зміцнення позитивного образу України в американській пресі було детерміновано тим, наскільки події в Україні відповідають американським цінностям. Іншими словами, позитивне сприйняття України американцями багато в чому залежить від того, як будуть розумітися вчинки українських політиків та реакції на них громадян України через призму американського ціннісно-нормативного сприйняття. У зв'язку з тим, одним із основних завдань українського дипломатичного корпусу в США у контексті покращення образу України в світі є роз'яснення української політики на мові американських цінностей та символів.

Список використаних джерел

1. Baker P. Debate on Arming Ukraine Fractures Washington Think Tank [Electronic resource] / Peter Baker // The New York Times. – 2015. – Mode of access: <http://www.nytimes.com/politics/first-draft/2015/02/06/debate-on-arming-ukraine-fractures-washington-think-tank/?version=meter+at+3&module=meter-Links&pgtype=Blogs&contentId=&mediald=&referrer=http%3A%2F%2Fquery.nytimes.com%2Fsearch%2Fsite%2F%3Faction%3Dclick%26contentCollection%26region%3DTopBar%26WT.nav%3DsearchWidget%26module%3DSearchSubmit%26pgtype%3DHomepage&priority=true&action=click&contentCollection=meter-links-click>.
2. Bendavid N. EU Enlargement Czar Meets Divisive Ukraine Opposition Leader [Electronic resource] / Naftali Bendavid // The Wall Street Journal. – 2013. – Mode of access: <http://blogs.wsj.com/brussels/2013/08/30/eu-enlargement-czar-meets-divisive-ukraine-opposition-leader/>.
3. Clem R.S. Two important facts about Ukraine [Electronic resource] / Ralph S. Clem // The Washington Post. – 2014. – Mode of access: <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/08/15/two-important-facts-about-ukraine/>.
4. Drezner D.W. Why Ukraine cannot be a buffer state [Electronic resource] / Daniel W. Drezner // The Washington Post. – 2015. – Mode of access: <https://www.washingtonpost.com/posteverything/wp/2015/02/10/why-ukraine-cannot-be-a-buffer-state/>.
5. Edwards B. Bonds Rally as Russia Backs Ukraine [Electronic resource] / Ben Edwards, Serena Ruffoni // The Wall Street Journal. – 2013. – Mode of access: <http://blogs.wsj.com/moneybeat/2013/12/17/bonds-rally-as-russia-backs-ukraine/>.
6. Englund W. The big names behind Ukraine's protests [Electronic resource] / Will Englund // The Washington Post. – 2013. – Mode of access: <http://pqasb.pqarchiver.com/washingtonpost/doc/1466565333.html?FMT=ABS&FMTS=ABS:FT&date=Dec+8%2C+2013&author=Englund%2C+Will%3B+Lally%2C+Kathy&pub=The+Washington+Post&edition=&startpage=A.10&desc=The+big+names+behind+Ukraine%27s+protests/>.
7. Englund W. Ukraine's riot police make moves against protesters [Electronic resource] / Will Englund // The Washington Post. – 2013. – Mode of access: <http://pqasb.pqarchiver.com/washingtonpost/doc/1466015365.html?FMT=ABS&FMTS=ABS:FT&date=Dec+10%2C+2013&author=Englund%2C+Will&pub=The+Washington+Post&edition=&startpage=A.10&desc=Ukraine%27s+riot+police+make+moves+against+protesters>.
8. Gibbons-Neff T. As Ukraine enters 2016, peace remains elusive [Electronic resource] / Thomas Gibbons-Neff // The Washington Post. – 2015. – Mode of access: <https://www.washingtonpost.com/news/checkpoint/wp/2015/12/31/as-ukraine-enters-2016-peace-remains-elusive/>.
9. Horobin W. Leaders Agree to Push Forward With Ukraine Cease-Fire [Electronic resource] / William Horobin // The Wall Street Journal. – 2015. – Mode of access: <http://blogs.wsj.com/frontiers/2015/02/19/leaders-agree-to-push-forward-with-ukraine-cessate-fire/>.
10. Ignatius D. Will the Malaysia Airlines crash de-escalate the Ukraine crisis? [Electronic resource] / David Ignatius // The Washington Post. – 2014. – Mode of access: <https://www.washingtonpost.com/blogs/post-partisan/wp/2014/07/17/will-the-malaysian-airlines-crash-de-escalate-the-ukraine-crisis/>.
11. Lada A. Russia vs. Ukraine: A clash of brothers, not cultures [Electronic resource] / Akos Lada // The Washington Post. – 2014. – Mode of access: <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/03/04/russia-vs-ukraine-a-clash-of-brothers-not-cultures/>.
12. Marson J. Ukraine Signs Cease-Fire With Pro-Russia Rebels [Electronic resource] / James Marson // The Wall Street Journal. – 2014. – Mode of access: <http://blogs.wsj.com/frontiers/2014/09/05/ukraine-signs-cessate-fire-with-pro-russia-rebels/>.
13. Peisakhin L. Why are people protesting in Ukraine? Providing historical context [Electronic resource] / L. Peisakhin // The Washington Post. – 2013. – Mode of access: <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2013/12/19/why-are-people-protesting-in-ukraine-providing-historical-context/>.
14. Taylor A. The not-very-nice things U.S. officials used to say about Ukraine's new president [Electronic resource] / Adam Taylor // The Washington Post. – 2014. – Mode of access: <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2014/05/29/the-not-very-nice-things-u-s-officials-used-to-say-about-ukraines-new-president/>.
15. Talley I. Ukraine's Poroshenko Faces Economic Challenges After Election Victory [Electronic resource] / Ian Talley // The Wall Street Journal. – 2014. – Mode of access: <http://blogs.wsj.com/>

economics/2014/05/26/ukraines-poroshenko-faces-economic-challenges-after-election-victory/.

16. Talley I. Ukraine's Top Diplomat Applauds Sanctions, Seeks New Ideas on Security [Electronic resource] / Ian Talley // The Wall Street Journal. – 2014. – Mode of access: <http://blogs.wsj.com/washwire/2014/07/30/ukraines-top-diplomat-applauds-sanctions-seeks-new-ideas-on-security/>.

17. Tucker J. What you need to know about Ukraine [Electronic resource] / Joshua Tucker // The Washington Post. – 2014. – Mode of access: <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/02/18/what-you-need-to-know-about-ukraine/>.

18. Valeriano B. Yes, Ukraine is still in crisis. Would becoming a 'buffer state' help? [Electronic resource] / Brandon Valeriano // The Washington Post. – 2015. – Mode of access: <https://www.washingtonpost.com/blogs/monkey-cage/wp/2015/07/13/yes-ukraine-is-still-in-crisis-would-becoming-a-buffer-state-help/>.

Vysotskiy O. Y., doctor of political sciences, professor, professor of Department of International Relations of Oles Honchar Dnipropetrovsk National University (Ukraine, Dnipro), vysalek@gmail.com

Lukianenko A. P., bachelor of international information, a graduate of Oles Honchar Dnipropetrovsk National University (Ukraine, Dnipro), LAF13@i.ua

The image of Ukraine in the mirror of the American media: the features of positive and negative positioning

The purpose of this article is to determine the specifics of positive and negative positioning of the image of Ukraine in the mass media of the United States in 2013–2015.

Methodological basis of the study was the content analysis, the essence of which is to transfer massive textual information into quantitative indicators with their subsequent statistical processing.

Among the results of the study it should be noted such ones. It was found that a positive image of Ukraine in the quality press, the US was mainly due to the strengthening of civil society and the ability of the political leadership of Ukraine to make concessions and to listen to the influential international community. The article substantiates the idea that the strengthening of positive image of Ukraine in the American press was determined by that how the events in Ukraine consistent with American values. There putting forward the thesis that the positive perception of Ukraine by the Americans largely depends on how the actions of Ukrainian politicians and the reaction of the citizens of Ukraine will be perceived through the prism of American values and normative perception.

Keywords: image, positioning, American media, world public opinion, Ukraine, crisis, Russian aggression, future.

Высоцкий А. Ю., доктор политических наук, профессор, профессор кафедры международных отношений, Днепропетровский национальный университет им. Олеся Гончара (Украина, Днепр), vysalek@gmail.com

Лукьяненко А. Ф., бакалавр по специальности «международная информация», выпускница, Днепропетровский национальный университет им. Олеся Гончара (Украина, Днепр), LAF13@i.ua

Образ Украины в зеркале американских медиа: особенности позитивного и негативного позиционирования

Цель статьи состоит в том, чтобы определить специфику позитивного и негативного позиционирования образа Украины в средствах массовой информации США в 2013–2015 гг.

Методологической основой исследования стал контент-анализ, сущность которого заключается в переводе массовой текстовой информации в количественные показатели с последующей статистической их обработкой.

Среди результатов исследования следует отметить следующие. Было выяснено, что положительное отражение образа Украины в качественной прессе США в основном было связано с активизацией гражданского общества и способностью политического руководства Украины идти на уступки и прислушиваться к мнению влиятельного международного сообщества. Была обоснована мысль, что укрепление положительного образа Украины в американской прессе определялось тем, насколько события в Украине соответствовали американским ценностям. Был выдвинут тезис, что позитивное восприятие Украины американцами во многом зависит от того, как будут восприниматься поступки украинских политиков и реакции на них граждан Украины через призму американского ценностно-нормативного восприятия.

Ключевые слова: образ, позиционирование, американские медиа, мировое общественное мнение, Украина, кризис, российская агрессия, будущее.

* * *

УДК 351.865.

Вонсович О. С., кандидат политических наук, доцент кафедры международных отношений, ПрАТ «Українсько-Польський вищий навчальний заклад «Центрально-Європейський університет» (Україна, Київ), sefinrof@ipnet.ua

СТРАТЕГІЧНИЙ ОБОРОННИЙ БЮЛЕТЕНЬ УКРАЇНИ ДО 2020 Р.: АНАЛІТИЧНІ ОЦІНКИ

Метою даної статті є подання аналітичних оцінок Стратегічного оборонного бюлетеня України до 2020 р. Під час написання статті, автором були використані наступні методи: аналіз, синтез, порівняння, індукція, дедукція. Основні одержані висновки полягають в наступному: перед тим, як починати реалізовувати положення Стратегічного оборонного бюлетеня України, потрібно здійснити ряд внутрішніх складних перетворень та реформ, і лише після детального аналізу їх практичних результатів можна приступати до його імплементації; співставлення заявлених у Бюлетені реформаторських кроків із нинішньою ситуацією свідчить про неможливість повноцінної реалізації даного документу; перш ніж починати імплементацію Стратегічного оборонного бюлетеня, потрібно чітко усвідомити терміни, можливості структур, відповідальних за здійснення реформ, обсяги фінансування, реальні та потенційні обсяги ресурсної бази та інші чинники. Лише за таких умов буде мати місце практична доцільність реалізації даного документу.

Ключові слова: реформи, оборонна галузь, проблеми, співробітництво, аналітичні оцінки.

Основною проблемою, яку досліджує автор в даній статті, – є аналіз основних змістових положень Стратегічного оборонного бюлетеня України до 2020 р. в контексті проведення реформи в оборонній галузі. Такими, які раніше не були достатнім чином обгрунтовані, видаються наступні аспекти: аналітичний підхід щодо оцінки головних положень Бюлетеня, співставлення задекларованих принципів із реальною ситуацією в Україні на сьогоднішній день, надання рекомендацій щодо покращення процесу реформування оборонного сектору, виявлення «слабких сторін» процесу імплементації Стратегічного оборонного бюлетеня та ряд ін.

В статті автором були використані нормативно-правові акти України, аналітичні документи, матеріали ЗМІ. Також була використана зарубіжна праця А. Альбуркера та Дж. Хеденскога, в якій було подано детальну характеристику ситуації в оборонній сфері України для визначення ключових потреб у реформуванні даної галузі.

Метою даної статті є подання аналітичних оцінок Стратегічного оборонного бюлетеня України до 2020 р.

6 червня 2016 р. указом Президента України було введено в дію Рішення Ради національної безпеки та оборони України від 20 травня 2016 р. «Про Стратегічний оборонний бюлетень України». Безумовно, цей документ є важливим стратегічним аспектом процесу розбудови оборонної складової нашої держави, особливо зараз коли ми маємо складу конфліктогенну ситуацію на сході. Посилення обороноспроможності є важливим практичним завданням в контексті загального воєнного будівництва, а також розвитку вітчизняного воєнно-промислового комплексу. Потрібно зауважити і на тому, що в рамках інтеграції України до Північноатлантичного альянсу цей документ відіграє важливу роль щодо покращення координації та імплементації державних, державних цільових оборонних програм та річних національних програм співробітництва Україна – НАТО. З історичної точки зору, Стратегічний оборонний бюлетень передбачає позбавлення від застарілих підходів і стандартів та перехід на нові. Все це, в своїй сукупності, визначає даний документ як стратегічно важливий та практично